

Összefoglalás ♦ *Egy muszlim életében a halott hozzátartozók eltemetése fontos kötelesség, amit az adott szokásokhoz és a mai törvényekhez megfelelően szabva kell betartani. A tanulmány az iszlám vallásnak megfelelő viselkedést és attitűdöt tekinti át a halállal, haldoklással és temetkezéssel kapcsolatban egy muszlim hívő tollából. Nem csak a haldokló ellátása elsődleges feladata a hívőknek, de annak halála után megfelelőképp nyugalomba helyezése. Hiszen hitük szerint a test múlandó, viszont tiszteletben kell tartani, mert az egyszer visszatér Istenhez, és ugyanabban a testben fog újjáéledni az utolsó napon, hogy szembenézzen tettei súlyával.*

*„Az iszlámban a halál egy igen fontos állomás a véges és végtelen, a múlandó és az örök élet között. Hiszen ezzel zárul le az evilági élet – akkor már nincs lehetőség jót cselekedni, megbánni a bűnöket – és ezzel kezdődik a **valódi**, az örök, a túlvilági élet.”¹*

„Az evilági élet csak mulatozás és játék. A túlvilági lakhely az [örök] élet! Bárcsak tudnák!”²

A hívő muszlimok szerint a halál nem jelenti életünk végét, csupán evilági létünk ér végét. Az, hogy mi vár ránk halálunk után, csak rajtunk múlik. Itteni életünk során törekednünk kell arra, hogy jót cselekedjünk, hogy ne mulasszuk el kötelességeinket, a megbánatlan bűneinket megbánjuk, és természetesen arra, hogy ne vétkezzünk. Hiszen vétkeink által mi magunk szaporítjuk a túlvilági életünkben velünk történő rossz dolgokat, míg jócselekedeteinkkel a jókat. „...*eljön az ideje annak, hogy minden evilági öröm, élvezet, dicsőség elmúlik, elveszíti értékét és a sírba nem visz magával egyebet az ember, mint az elvégzett cselekedeteinek értékét.*”³

¹ SHUBAIL MOHAMED EISA: *Az imádkozás könyve*. Iszlám Kultúráért Egyesület, 2002. 109.

² Korán, 29: 64

³ Shubail Mohamed Eisa, 2002: 109.

Míg az istentelen embereknek legfőbb céljuk, hogy életük során meggazdagodjanak, karriert építsenek, földi élvezetekben keressenek örömet, az erkölcstelenség határait rég túllépve, addig egy muszlim ember tisztában van ezek értéktelenségével, és visszafogott, szerény körülmények között is teljes életet él egyetlen céllal: hogy Istennek tetsző életet éljen.

Az iszlám nagyra becsüli az embert élve és holtan egyaránt, ezért ha valaki meghal, a muszlimok közös kötelessége mosdatni, illatosítani, halotti lepelbe tenni, imádkozni felette, elkísérni a sírig, eltemetni és fohászolni érte.

Haldoklás

A hagyományok szerint, ha egy muszlim kimondja a tanúságtételt halála előtt, belép a Paradicsomba. „LÁ ILÁHÁ ILLÁLLÁH” (=nincs más Isten csak Allah). Ezért a haldokló mellett álló rokonok mondani szokták a tanúságtételt, emlékeztetve a haldoklót kötelességére. Nagyon fontos, hogy megkérdezzék az agonizálót, nincs-e tartozása vagy bepótolandó bűjtje, ugyanis ezeket a hozzátartozók is pótolhatják, átvállalhatják helyette, hogy halála esetén, ezeket a hiányosságait ne vigye magával.

Halál

Amikor meghal a haldokló, szemét lecsukjuk, izületeit megmozgatjuk, hogy ne merevedjen meg, és tehetünk valamit a hasára, hogy ne puffadjon fel. Fohászban kérhetjük Istent, hogy bocsásson meg a halottnak a bűneiért, és gondoskodjon a családjáról, akiket hátrahagyott. Nem szabad a halott után jajgatni és kiabálni, vagy kifejezni elégedetlenségünket az elrendeléssel szemben. Sírni és csókot adni a halottnak megengedett, amennyiben életében is adhatott neki az illető.

Sok esetben konfliktust szülhet a hazájuktól távol élő élő muszlimok és a más szokásokat követő befogadó országban élők között, hogy egy muszlimot halála után minél hamarabb meg kell mosdatni és eltemetni. Bizonyos esetekben ez törvénybe ütközik, mert a halotton boncolást kell végrehajtani, ami akár napokkal is eltolhatja a temetés időpontját. Megtörtént, hogy két fiatal, 20 év körüli muszlim fiú meghalt autóbalesetben. A szülei ragaszkodtak az azonnali temetéshez, viszont az adott ország törvényei szerint ilyen esetekben kötelező volt a drog- és alkoholteszt elvégzése, és a boncolás a célból, hogy kiderítsék nem valamilyen akut betegség miatt okozták-e a balesetet. A törvény azzal, hogy fontosabb szempontnak tartja az arra adandó választ, hogy miért történt a baleset – nem mintha ettől visszafordíthatóvá válnának az események –, nem könnyíti meg a halott családjának helyzetét,

sőt még fel is tartja abban, hogy nyugalmat leljen, és minél hamarabb eltemethesse hozzátartozóját.

Tehát amikor egy muszlim meghal, el kell végezni a halott mosdatását. Ez a mosdatás az imádkozások előtti mosakodáshoz hasonlatos, csak épp a halott helyett az élők cselekszenek. A halottat lehetőleg családtag, még hozzá azonos nemű családtag mosdatja. Felemeljük ülőhelyzetig, és nyomjuk a hasát, hogy kiürüljön a tartalma, majd bő vízzel lemossuk. A mosdatáshoz tiszta ruhadarabot használunk, és ügyelünk arra, hogy megőrizzük a halott szemérmét. Miután ezzel végeztünk, jöhet a „vudú”-nak nevezett lemosási ceremónia: először a „Bismillah” (Isten nevében) kifejezést mondjuk ki, majd megmossuk a halott arcát, kezeit, karjait, megtöröljük a fejét, fülét, végül a lábait. Fogait vizes ruhával áttöröljük, és orrát kitisztítjuk. A bajszát és körmeit levághatjuk, ha ez szükséges. Ezután megmossuk a jobb testfelet elől és hátul, majd a bal testfelet is. Ezt még egyszer-kétszer megismételjük, de ha szükséges többször is. A mosdatásnál kámforos vizet használhatunk illatosítás céljából. Amennyiben mártírként, csatában hal meg valaki, akkor csak temetni kell minél hamarabb, mosdatni nem. Abortusz esetén, ha a magzat 4 hónaposnál idősebb volt, nevet kell adni neki, meg kell mosdatni, és el kell mondani a halotti imát. Amennyiben ennél fiatalabb volt, névadás, mosdatás és halotti ima nélkül el lehet temetni. Orvosi beavatkozás esetén még fontos tudni, hogy egy amputált testrészt is kötelességünk eltemetni egy ruhadarabba csavarva, amit megtehetünk mosdatás és imádkozás nélkül.

Miután elvégeztük a mosdatást, halotti leplet illatosítunk. Ezután a halottat a lepelre fektetjük, külön ruhadarabbal fedjük a halott szemérmét, majd illatosítjuk a halott szemét, orrát, ajkát, fülét és a leborulási helyeket (ahol a teste ima közben érintkezett a földdel). Majd betakarjuk a lepelrel a halottat, először a jobb oldalát, majd a bal oldalát, végül kihúzzuk a szemérmet takaró ruhadarabot, és az egészet kötésekkel rögzítjük. Utána a férfiak a vállukra veszik, és az ima helyére viszik a halottat.

Halotti imádkozás

Az imám (aki az imádkozást vezeti), amennyiben a halott férfi, a fejénél áll, ha nő, akkor pedig a test közepével egy vonalban. Az imádkozók három sorban állnak az imám mögött (ha vannak annyian). A halotti imádkozás közben nincsen leborulás és meghajlás, állva végezzük. Ezt főleg azért fontos hangsúlyozni, hogy a nem muszlimok nehegy félreértsék, nem a halottnak imádkozunk, hanem a halottért Istennek! Az imádkozás alatt fohászkodnak a halottért. Amennyiben élete során nem volt jó muszlim, fohászkodhatunk Istennek, hogy bocsásson meg neki, és nézze el bűneit.

Halottas menet

Az ima után azonnal elviszik a halott testét a sírhoz. A koporsót négy ember a négy sarkánál fogva viszi, és a kísérők követik őket. Amíg kísérjük, csendben kell maradnunk, nem kiabálhatunk, nem szabad Allah nevét sem mondogatni, sem hangosan sírni, Koránt olvasni. Magunkban mondhatjuk a fohászatunkat és a megemlékezést Allahról. A sírt úgy kell kiásni, hogy ha a halottat beletesszük és jobb oldalára fordítjuk, akkor a Kibla (Kába Mekkában) felé nézzen az arca. Kitámasztjuk valamivel, hogy stabilan fekdjön az oldalán, majd betemetjük, úgy hogy lehetőleg mindenki részt vegyen a temetésben legalább három maréknyi földdel. A halott sírjához nem állítunk sírkövet, fejfát. Egy muszlim temetőben a homokbuckákon kívül semmi nem jelzi, hol fekszik a halott. A muszlimokat csak muszlim temetőbe szabad temetni, és egy nem muszlimot, csak nem muszlim temetőbe. A hamvasztás nem megengedett az Iszlámban, ez megalázás a halottnak.

Részvétnyilvánítás

A részvétnyilvánítás ajánlott cselekedet, megfelelő módon. A részvétnyilvánítás nem közös program, nem szabad feltartani a családot azzal, hogy a család ételt készítson és vendégül lássa a részvétnyilvánítókat. Ilyenkor elég elfoglalt a gyászoló családja, a részvétnyilvánítás után nem szabad náluk időzni.

Gyász

A gyászolók elhagyják díszeiket, nem szépítkeznek, nem illatosítják magukat, minden olyan ruha, ékszer elkerülendő, ami például egy nő esetében vonzza a férfiak figyelmét. A nő nem gyászolhatja 3 napnál tovább rokonát, kivéve ha a férje hal meg, akkor 4 hónapig és 10 napig gyászolhat. E hagyomány értelmében abban áll, hogy amennyiben terhes a gyászoló nő, 4 hónap és 10 nap elegendő arra, hogy ez kiderüljön. Ez ideig nem mehet férjhez, és nem díszítheti magát, viszont megengedett munkát végezhet. Tilos a gyászolónak az elégedetlenségét kifejezni tettekkel: saját maga bántalmazása, haj leborotválása, ruha szétszakítása, de a régi időkben alkalmazott sirató asszonyok alkalmazása is elvetendő. A fekete nem a gyász színe, nálunk nincs kifejezett gyászruha. A gyászolónak díszek nélküli, figyelemfelkeltést elkerülő ruházatban kell mutatkoznia.

A sírok látogatása megengedett, azzal az egyetlen céllal, hogy emlékeztesse a látogatókat a halálra és az Utolsó Napra, viszont nem szabad virágot vinni vagy gyertyát gyújtani a sírnál. A halottért pedig fohászkozhatunk, s jót téve vele bocsánatot kérhetünk

számára. Nagy bűn, társítás a halotthoz imádkozni, tőle kérni segítséget vagy áldást. Az iszlámban a társítás a bűnök között a legnagyobb bűn.

Fontos, hogy minden nap úgy éljünk, mintha az lenne az utolsó, hiszen nem tudhatjuk, hogy mikor következik be a halálunk pillanata, és akkor már késő lesz megbánni bűneinket, bepótolni hiányosságainkat, jót cselekedni, hogy jót vihessünk magunkkal az örök életbe.

Alkaysi Alexandra Amira
egyetemi hallgató
Semmelweis Egyetem ÁOK
e-mail: alkalexandra@gmail.com